

учених, політиків, керівників і працівників закладів освіти, споживачів освітніх послуг, роботодавців, представників громадянського суспільства для досягнення загальнонаціонального консенсусу у тлумаченні та сприйнятті поняття «якість професійної (професійно-технічної) освіти», яке буде адаптоване з підходами, що є загальноприйнятими у світовому і європейському освітніх просторах. Використовуючи за взірць європейську модель забезпечення якості, необхідно переглянути наявні в Україні техніки, методики, критерії якості і способи їх розробки. Певний поступ у цьому напрямі здійснено в монографії «Системи оцінювання якості професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу» (2018 р.), яка створена дослідницьким колективом лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України.

Список використаних джерел:

1. Fundamentals of a common quality assurance framework (CQAF) for VET in Europe. European Centre for the Development of Vocational Training. Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2007. 22 p.
2. Quality in education and training. Glossary. European Centre for the Development of Vocational Training. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2011. 232 p. <https://doi.org/10.2801/94487>
3. Handbook for VET providers Supporting internal quality management and quality culture. European Centre for the Development of Vocational Training (Cedefop) Reference series, No 99. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2015. 245 p. <https://doi.org/10.2801/82638>

**СУЧАСНИЙ СТАН ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА
ТЕХНОЛОГІЙ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ: УКРАЇНСЬКО-
ПОЛЬСЬКИЙ ДОСВІД**

Владислав Белан,

молодший науковий співробітник лабораторії
електронних навчальних ресурсів Інституту
професійно-технічної освіти НАПН України

Сучасні тенденції розвитку вищої професійної (професійно-технічної) освіти зумовлюють необхідність підготовки конкурентоспроможного та професійно-компетентного фахівця, який відповідає вимогам сучасної соціокультурної ситуації. Професійна підготовка кадрів перетворюється сьогодні на один із найважливіших чинників підвищення продуктивності праці, забезпечення випуску конкурентоспроможності на світовому ринку продукції, інтеграції

України у світове економічне співтовариство. Поєднання принципів логіки, етики і естетики є підґрунтям конструювання професійно орієнтованих технологій формування готовності до професійного саморозвитку майбутнього вчителя технологій.

Варто зазначити, що входження освітньої системи в Болонський процес потребує розширення переліку посад для випускників бакалаврату та чіткої оцінки пропорцій обсягів підготовки фахівців на другому циклі вищої освіти. З одного боку, наявна очевидна невідповідність запитів ринку праці та пропозицій вищої школи, а з іншого – підлаштовування вищої освіти під нестабільну економічну ситуацію може призвести до втрати цілих освітніх галузей із потужним кадровим потенціалом.

Водночас для незалежної України в умовах євроінтеграційних процесів вивчення досвіду підготовки педагогів у польських закладах вищої освіти є актуальним, оскільки успіху реформ у сучасних складних економічних умовах сприятиме вивчення зарубіжних систем педагогічної освіти, об'єктивний аналіз і пошуки новітніх зразків та досягнень з урахуванням національних особливостей і вітчизняних наукових здобутків у цій галузі [1].

Республіка Польща за своїми культурно-освітніми традиціями близька до українських, і на шляху до вступу в Європейський Союз накопичила значний досвід реформування системи вищої освіти. Тож буде корисним для України застосувати ті ідеї та елементи досвіду, які можливі й доцільні для використання у процесі модернізації підготовки майбутніх учителів технологій і трудового навчання у контексті входження нашої країни в єдиний простір вищої освіти в Європі, а саме: інтеграція технічної та інформативної складових змісту професійної підготовки майбутнього вчителя; посилення дослідницько-пошукового характеру навчання студентів; активізація самостійної роботи студентів та оптимізації навчального навантаження студентів і викладачів; застосування симулятивних методів навчання та практична спрямованість фахової підготовки майбутніх учителів [2].

Грунтуючись на результатах аналізу основних підходів та враховуючи особливості педагогічної взаємодії, було виокремлено такі групи професійно важливих якостей майбутніх учителів трудового навчання та технологій, підготовкою яких, до прикладу, займаються в Україні: інтелектуальні (розвинений інтелект, гнучкість розуму, здатність до вирішення проблем у типових та нестандартних ситуаціях, широка ерудиція, розвинена інтуїція та логічне мислення, кмітливність, спостережливість); морально-етичні (гуманізм, доброта, щирість, доброзичливість, ввічливість, порядність, чесність, спрямованість особистості, співчутливість, чуйність, тактовність);

комунікативні (товариськість, уміння слухати та чути співрозмовника, емпатійність, перцептивність, розвиненість мовлення, уміння висловити свою думку, володіння мімікою та жестами); вольові (наполегливість, рішучість, емоційна стійкість, урівноваженість, стриманість, самостійність, витримка, цілеспрямованість, дисциплінованість, гнучкість поведінки, організаторські здібності, швидкість реакції, відповідальність); креативні (ініціативність, спроможність генерувати нові ідеї, здатність до творчості та раціоналізаторства у різних їх проявах, розвинена уява, нестандартне мислення, почуття гумору) [3].

Отже, підсумовуючи вищезазначене, порівнюючи системи підготовки вчителів трудового навчання та технологій у Польщі та Україні з початку повалення комуністичного режиму і початку євроінтеграційних процесів, варто вказати на суттєве оновлення змісту вищої освіти в обох країнах, що відображено в навчальних планах за цей період. На технічних факультетах університетів та вищих педагогічних шкіл Польщі й України значно збільшено час на вивчення предметів за вибором і поліпшено підготовку студентів. З початку XXI ст. визначились чіткі тенденції підвищення кваліфікаційного рівня підготовленості майбутніх вчителів трудового навчання та технологій до праці в школі у більшості закладів вищої освіти Польщі й України. Організація та зміст вчителів трудового навчання та технологій загалом має позитивну динаміку, яка відзначається постійним упровадженням сучасних технологій та використанням досвіду закладів вищої освіти країн ЄС.

Список використаних джерел:

1. Кравченко Л. В. Психолого-педагогічні аспекти формування готовності майбутніх учителів технологій до професійного саморозвитку. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://dspace.udpu.edu.ua/jspui/bitstream/6789/5543/1/PSYKHOLOHO-PEDANOICHN%20ASPEKTY%20%20FORMUVANNYA%20HOTOVNOSTI%20MAJBUTNIKH%20UCHYTELIV%20TEKHNOLONIY%20DO%20PROFESIYNOHO%20SAMOROZVYTKU.pdf>
2. Сорока Т. П. Система освіти у вищих навчальних закладах країн-учасниць Болонського процесу: окремі аспекти / Т. П. Сорока // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. 2008. – Вип. XXI. Ч. 1: Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф. «Сучасні тенденції розвитку освіти в Україні та за кордоном» / Горлів. держ. пед. ін. інозем. мов, 8-9 жовт. 2008 р. – Івано-Франківськ: Вид.-дизайнер. відділ ЦІТ Прикарпат. нац. ун., 2008. – С. 316-322.
3. Андрощук І. В. Теоретичні і методичні основи підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій до педагогічної взаємодії у професійній діяльності: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04, 13.00.02 / Ірина Василівна Андрощук; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – К., 2018. – 634 с.